

Väittelyä.

Professori Väinö Salmisen kirjoitusten johdosta.

Sen vastineen johdosta, jonka Virittäjän 2. vihossa 1944 esitin professori Väinö Salmisen arvosteluun teoksestani »Inkerin virsi», prof. Salminen on edelleen jatkanut väittelyä, kirjoittamalla Virittäjän 3. vihkoon 1944 »Vieläkin Inkerin virrestä». Tämän kirjoituksen jokaiseen numeroituun kohtaan voisin vastata, mutta kirjoitus liikkuu niin hedelmättömällä

tasolla, että tällaisen väittelyn jatkaminen olisi turhaa. Minut saa kuitenkin vielä tämän kerran tarttumaan kynään se, että prof. Salminen on katsonut arvolleen sopivaksi ryhtyä kirjoittamaan teoksestani vielä kolmannesti, nyt Suomalaisen Kansantietudentutkijain Seuran julkaisussa *Mitteilungen des Vereins für finnische Volkskunde* (II. Jahrgang, Nr. 1—2, 1944). Prof. Salminen, joka vuoden 1944 alusta on kuulunut tämän julkaisun toimituskuntaan, esiintyy tällä ulkomaita varten tarkoitettulla foorumilla julkaisten puolentoista sivun pituisen »esittelyn» teoksestani. Tämä kirjoitus on nähdäkseni arvostelutekniikkansa puolesta omiaan alentamaan tämän julkaisun tasoa; ihmetellä täytyy myös, että lehdessä, jota valtion avustuksen turvin julkaistaan suomalaisen tieteen tunnetuksi tekemiseksi muissa maissa, harjoitetaan tällaista oman pesän likaamista.

Noin kolmannen osan kirjoitusta muodostaa saksankielinen referaatti suomalaisen Inkerin virren (josta käytetään saksankielistä nimeä *Das ingermanländische Lied!*) sisällyksestä. Sen jälkeen ilmoitetaan, kuinka monta toisintoa on ollut käytettävissäni, sekä ryhdytään luettelemaan teoksessa muka olevia virheitä. Niitä on ensiksikin toisinnon SKVR V 1: 88 sijoittaminen kartassa siihen paikkaan, mistä prof. Salminen itse julkaisuissaan esittää sen saaduksi. Sitten se, että karttaan ei ole merkitty t o i s i n n o i k s i niitä muutamaa tapausta, jolloin *yksi* Inkerin virren säe on liittynyt eräisiin muihin runoihin Etelä-Karjalassa. — Suomen ruotsalaisetkin toisinnot on karttaan muka merkitty väärin, koska se toisinto, joka *Finlands Svenska Folkdiktning* teoksessa on ilmoitettu Pellin-
gistä saaduksi, on myös kartassa merkitty Pellinkiin. Tätä ei prof. Salmisen mukaan olisi saanut tehdä, koska kertoja oli laivan koneenkäyttäjä, joka on voinut oppia laulun muuallakin kuin kotiseudullaan. Prof. Salminen ei ilmoita, mihin hän haluaisi tämän toisinnon kartassa sijoitettavaksi. Ja lopuksi olen muka tehnyt erehdyksiä eräiden kalevalanaiheisten muinaisrunojen suhteista; asioista, jotka ovat edelleen tutkimukselle avoimia kysymyksiä. Tämä johtuu prof. Salmisen mukaan siitä, että olen tähän asti tutkinut »nur moderne Volkspiele und Spiellieder».

Viimeksi mainittu väite suomalaisen ja vertailevan kansanrunouden tutkimuksen professorin suussa tuntuu lievästi sanoen oudolta. Väitöskirjani käsitteli Kantelettareen sisältyvää, vanhalla suomalaisella runomitalla sepitettyä leikkilaulua, joka on syntynyt keskiajalla ja puettu viimeistään 1600-luvulla suomalaiseen runoasuun. Niissä luvultaan toistakymmenessä tieteellisessä kansanleikitutkimuksessa, jotka olen sen lisäksi julkaissut, en ole ainoassakaan käsitellyt leikkejä tai lauluja, joille tutkimuksessa voitaisiin antaa nimi »moderne Volkspiele». Suurin osa näitä käsittelemiäni leikkejä on ikivanhoja, joidenkin ikä tuhansinkin vuosin laskettavissa; ja yleensähan perinnäiset kansanleikit ja leikkilaulut kuuluvat erittäin kunnioitettavan ikäisiin ilmiöihin.

»Inkerin virsi» ei myöskään ole ensimmäinen tutkimukseni muinaisrunojen alalta; olen julkaissut lyyrillisestä muinaisrunoudestamme 64-sivuisen esityksen, joka perustuu Suomen kansan Vanhoihin Runoihin sisältyvään lyyrilliseen runoaineistoon sekä alan koti- ja ulkomaisiin tutkimuksiin, prof. Salmista unohtamatta.

Yllä esitetyn erikoislaatuisen »virhe»-luettelon jälkeen prof. Salminen antaa tunnustuksen, että teokseni avulla nyt on materiaali koottuna, joten siitä voi tehdä johtopäätöksiä. On oleva mielenkiintoista nähdä, mitä arvokkaita johtopäätöksiä *Inkerin virren historian* kannalta, joka on teokseni aihe, prof. Salminen vastaisuudessa tulee tekemään. Teoksen onnistuneimman osan muodostaa prof. Salmisen mukaan sen yli sadan sivun laajuinen esitys skandinaavisista balladeista, jossa »paikoin esitetään uusia näkökohtia». — Odottaisi, että prof. Salminen olisi antanut teoksen sisällyksestä yleisesittelyn ja sitten selostanut ulkomaalaisille juuri teoksen viimeksi mainittua osaa, joka on heille mielenkiintoisin. Mutta tämä ala on Helsingin yliopiston suomalaisen ja vertailevan kansanrunoudentutkimuksen professorille, joka ei tietääkseni ole julkaissut ainoatakaan huomattavampaa kansainväliselle vertailuaineekselle perustuvaa kansantietudentutkimusta, ilmeisesti vieras.

Ja tässä tulemmekin erääseen asian periaatteelliseen puoleen. Keskustelussa Inkerin virren tutkimuksestani prof. Salminen on siirtänyt painopisteen omalle suppealle erikoisalalleen Inkeriin, niihin sirpaleisiin, joihin tätä runoa on tavattu inkeriläisiltä, vaikka kysymyksessä on tutkimus länsisuomalaisesta helkavirrestä ja sen kansainvälisestä taustasta. Täten hän antaa teoksen aiheesta väärän kuvan. — Samalla hän yrittää langettaa kauaskantavia tuomioita »tyrmistyttävästä» tietämättömyydestäni, terävän havaintokyvyn puutteestani ja runojen tuntemattomuudestani — perustein, joita myös voinee sanoa »tyrmistyttävän» heikoiksi.

Minusta on erittäin valitettavaa, että olen joutunut käymään tällaista väittelyä vanhan tutkijan ja aineeni korkeimman yliopistollisen edustajan kanssa. Mutta prof. Salmisen omat väitteet ovat vaatineet asiallista oikaisua. — Luulisi, että suomalaisen ja vertailevan kansanrunoudentutkimuksen professorissa olisi herättänyt edes jonkinmoista tyytyväisyyttä se, että hänen tieteenalallaan koetetaan, vaikkapa vaatimattominkin voimin, suorittaa tutkimusta. Niinkuin prof. Salmisen kirjoitusten sisällyksestä ja sävystä ilmenee, näin ei ole laita. Sen sijaan hän tyylistään päätellen tuntuu alun alkaen olleen vihainen sekä nyt kysymyksessä olevalle teokselle että sen tekijälle, joka on moiseen yritykseen rohjennut ryhtyä.

Elsa Haavio.